

EEN OP VIJF

Adé J. Uytterhoeven, A. & Walterus, A. ; Brugge : Die Keure 1980,
148, pp. 275 F.

Het beroepsonderwijs is nog steeds het (verwaarloosde) zorgenkind in het S.O. Daarom is elke publicatie erover des te meer aandacht waard. Het boek van Adé e.a. dient zich aan als een andere didactische benadering van het MTO en het wiskunde-onderwijs. Ik kan me over dit laatste vak niet uitspreken, hoewel ik het persoonlijk jammer vindt dat de auteurs hoegenaamd niets zeggen over het taalgebruik in dit vak, om zo de relatie te leggen tussen de twee grote delen van hun boek.

Wat het traditionele MTO in het beroepsonderwijs betreft, stellen de auteurs voor, de klucht te beëindigen. Zij doelen daarmee op het feit dat Nederlands op de beroepsschool meestal een afkooksel is van wat in het A.S.O. gebeurt; in de plaats daarvan stellen zij een functionele benadering voor. Tegenover eeuwigdurende en nutteloze spellingslessen van het klassieke B.S.O. stellen zij dat het vak Nederlands "de eigenheid van de leerling en zijn functioneren in de maatschappelijke context nu en later" moet beogen (p. 54). Aan de hand van scherpzinnige argumentatie (die helder en fris is geschreven), maar ook aan de hand van concrete voorbeelden, wordt aangetoond hoe zulks te verwezenlijken is. Nochtans dient gezegd dat dit boek geen volledige uitgewerkte didaktiek voor het beroepsonderwijs wil brengen. In die zin zal het ook zaak zijn, in de nabije toekomst materialen te ontwikkelen om die doelstelling te kunnen realiseren. De bestaande handboeken kunnen daar nauwelijks toe bijdragen.

Ik denk dat vanuit VON-standpunt dit boek niets dan lof verdient. De auteurs hebben het aangedurfd om kritisch een aantal wantoestanden in het B.S.O. op de korrel te nemen, en daaruit de logische conclusies te trekken. Dat daarbij enkele fouten in de tekst zijn gesloten (zoals "conservatie" i.p.v. "conversatie" op p. 50 en een foute verklaring van het begrip "normaal-functioneel" op p. 71), en de verwijzing naar het "oude" boek van Griffioen (1975) i.p.v. naar de nieuwe uitgave van 1978, lijkt dan ook een detail.

Mijn kritiek betreft de afwijzing door de auteurs van taalbeschuwing en de idealisering van spelvormen. Voor zover ik dit uit het boek

kan afleiden, hebben zij een te eng begrip van taalbeschouwing. Die kan immers slaan op elke vorm van reflectie op taal, en ik zie geen enkele reden om zulks uit het B.S.O. te weren. Wat spelvormen betreft geven de auteurs op p. 81 e.v. een beschrijving van een taalschatles in estafettevorm. Daarbij maakte ik voor mezelf de bedenking dat binnenkort het MTO wel eens populair zou kunnen worden doordat stoelendans, zakkenlopen en flessenvullen als didaktische werkvormen gebruikt worden. Indien spelvormen worden ingelast, moeten die m.i. met een bepaalde bedoeling worden gehanteerd, en moet het geleverde spel in verhouding tot het bereikte doel. In dit opzicht lijkt het mij véél belangrijker dramatische werkvormen te hanteren dan de spelvormen die in Eén op de vijf worden geprezen. Over die dramatische werkvormen vindt men trouwens in dit boek bijzonder weinig terug.

Mijn kritiek neemt niet weg dat ik dit boek warm moet aanbevelen voor alle leraren Nederlands in het B.S.O. Het is, in tegenstelling tot vele andere didaktische werken, prettig en makkelijk geschreven, zodat het vlot leest. Eén op de vijf leerlingen zitten in het B.S.O. Indien die leerlingen zoals Adé e.a. het wensen, binnenkort opnieuw graag naar school komen, zal dit boek daar ongetwijfeld een bijdrage toe hebben geleverd.

Willie Van Peer.